Ч. 138. Чернівцї, пятниця дня 19. листопада (2. грудня) 1904 р. Рочник XX.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, пятницї і недїлї,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.
Редакция, адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене. — Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цїлий рік . . . . . 20 К. — с.
„ пів року . . . . . 10 „ — „
„ чверть року . . . . 5 „ — „
„ місяць . . . . . 1 „ 70 „
Поодиноке число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсерати платні в Чернівцях.

Утраквізм в ґімназиї.

(Написав др. Мирон Кордуба).

(Дальше).

Починаймо від клясичної фільольоґії. Латини вчать у рідній мові дїтий — се гаразд! Але греки вже від самого початку, від третої кляси, по нїмецки. Всякому відомо, що переводити з чужої мови, хочби й добре знаної, на свою рідну мову річ не така легка, як може на перший погляд здає ся! Тут треба добре вдумати ся в гадки чужого автора і віддати їх відповідними, як найбільш підходячими зворотами своєї мови а при тім дбати, щоби ті звороти не грішили против духа тої мови, на яку переводиш, не були натягнені а живі і прості. Щож казати доперва про перевід з одної чужої мови на другу також чужу. Чи можна вимагати від дитини, вихованої прим. в рускім дусї, котра привикла думати у своїй рідній мові, щоби відчувала всї тонкости нїмецкої мови, щоби знала єї духа, всї єї тайники. Най собі пригадає кождий фільольоґ, який пише двійки не-Нїмцям ученикам за некорректний перевід на нїмецке — най собі пригадає, кажу, на то чуте, з яким він приступав вже як „дозрілий“ чоловік, на унїверзитетскім просеминари до переводу з грецкої мови на латиньску! А кождий щирий фільольоґ притакне, що то чуте не дуже приємне — от немов би тобі звязали руки і ноги і пустили пливати! А тут вимагають сего від учеників, малолїтних хлопцїв, які — особливо у низших клясах — не мають і не можуть мати того знаня нїмецкої мови, що фільольоґ латиньскої!

Вже самі початки науки грецкої мови в третій і четвертій клясї ставлять ученикам цїлий ряд трудностий і перепон, які дискредитують цїлковито і так не дуже то популярну науку тої мови. Приписані учебники: граматика Курциля-Гартля-Вайґля і вправи Шенкля обчислені на учеників Нїмцїв і містять реченя, звороти і слова для пересїчних а навіть і лїпших учеників третої і четвертої кляси утраквістичних шкіл зовсїм незрозумілі. І ті незрозумілі реченя, звороти і фрази мусять вони переводити на мову, котрої починають вчити ся! Або на оборот грецкі слова, звороти і реченя поясняти так само незрозумілими нїмецкими словами, зворотами і реченями. Щоби не бути голословним, наведу деякі приміри зі словарця доданого до грецких вправ. Зі соток наводжу кілька: ὁ νόμος - Satzung, ἐγκύπτω - ducke mich hinein, ἐπιφιλοπονέομαι - liege eifrig einer Sache ob, τὰ θυμιάματα - Räucherwerk У вправах §. 273 є прим. таке речене: „Hüte dich vor Schmarotzern; denn sie werden, wie die Heuschrecken die Früchte, deine Habe aufzehren“;“ сего реченя не міг нї оден ученик четвертої кляси II.-ої ґімназиї в Чернівцях перевести на свою рідну мову — а воно поставлене у вправи для переводу на грецку — а таких речень можна би навести сотками! І чиж се не іронїя науки, чи не глум з всїх кардинальних основ педаґоґіки? І як-же при такій борбі з язиковими трудностями виглядає властива цїль науки грецкої мови в ґімназиї: пізнане духа і культури клясичної старини, придбане формального гуманного і естетичного образованя. Се остає неосягненим ідеалом не то для пересїчного, але й для спосібнїйшого ученика. Абсолютні вимоги професорів у висших клясах, щоби перевід був поданий в дусї і стилю нїмецкої мови приневолюють учеників до уживаня т. зв. недозволених способів, як друкованих переводів, заміток між стрічками і т. п. — а наслїдком системи є відраза і неохота до самого предмету. Нїгде не чув я так загальної і однодушної ненависти до науки грецкої мови як саме між учениками утраквістичних ґімназий! Недавно читав я в часописи „Буковина“ замітку против одного проф. грецкої мови при II. ґімназиї в Чернівцях за лихі успіхи в сїй науцї. Під маркою „непедаґоґічна педаґоґія“ звернула редакция сеї часописи увагу на се, що в четвертій утраквістичній клясї на 49 учеників дістало при першій конференциї с. р. 39-ох нагану або напімнене з греки, та що шкільна грецка задача в тій-же клясї виказує 7 ноґ достаточних а всї прочі недостаточні. Справдї „непедаґоґічна педаґоґія“! Лише замітка звернена не туди, куди слїдує. Тут вина не по сторонї професора а в самій системі, в утраквізмі, в домаганю вчити одної чужої мови на основі другої також чужої. Серед таких обставин иньший вислїд клясифікациї неможливий, хиба що професор від разу скаже собі, що осягнене успіху приписаного для нормальних ґімназий зовсїм неможливе і вдоволить ся половиною або й третиною звичайних вимог. І того виходу хапають ся многі... Але про се пізнїйше.

Ми зупинили ся довше при обговореню науки грецкої мови, бо як раз сего предмету чомусь-то вчать у всїх утраквістичних ґімназиях по нїмецки і на нїм найяркійше відбиває ся цїле безголове утраквізму. Перейдїм тепер до другого предмету придїленого нїмецкій мові до ґеоґрафії і історий. І тут не лїпше! Як відомо, з ґеоґрафії для науки в першій клясї призначені загальні основи математичної і фізичної ґеоґрафії. Всї фахові учителї сего предмету звертали при ріжних нагодах увагу на се, як тяжко приходить ся осягнути тут позитивні результати. 10—12 лїтні хлопцї мають зрозуміти такі абстрактні річи, як круговорот сонця (з ґеоцентричної точки погляду), значінє математичних лїнїй на картах і ґльобі (полудневників, рівнолежників, зворотників, бігунових колес), значінє зредукованої подїлки, ріжні морфольоґічні форми земскої поверхнї і т. и. Кождий, навіть нефаховий пійме, з якими трудностями приходить тут бороти ся і як часто треба вживати т. зв. „педаґоґічних хитрощів“, щоби все те дїтям як слїд обяснити. Тому педаґоґія науки ґеоґрафії у першій клясї ґімназий має свою велику лїтературу і цїлий засіб поглядових приладів, що узмисловлюють абстрактне. А все таки вислїди науки далекі від бажаного ідеалу.

Так стоїть річ у національних ґімназиях, де ученики учать ся в своїй рідній мові. А щож в утракві-

---

Людвик Якобовський.

Нїмий сьвіт.

(Полишені ескізи. — Переклав Осип Безпалко).

„Оно“.

Я люблю сьміх. І завидую тим, що отворяють весело рот і складають весело уста і з повних грудий висилають до неба реґіт. І дивлю ся на них мов на чужі, інакше успособлені істоти, які мають відвагу сьміяти ся.

Бо сеї відваги давно не бачу в себе. І она скрила ся в глубини землї або відлетїла понад сїрі хмари і мли, що пересувають ся під облаками понад моєю головою.

„Оно“ винно сему.

Хто се „оно“, що „оно“, як „оно“ виглядає, чи так як чоловік, як стара женщина. як глупий чорт, сего не знаю.

Але „оно“ жиє. І „оно“ говорить. Чужими звуками, яких нїхто не чує, лише „оно“ і я.

Коли смеркає мушу бічи галасливими улицями. Скорою ходою, з віддихом, що виходить свистом і з каплями поту на мертвецко блїдім чолї. Сїро і тяжко лежить імлистий настрій конаючого дня на моїй груди. Нїмо гляджу перед себе остовпілими, перестрашеними очима і лечу по при стрімкі мури домів.

Вози торохкотять з подвійно голосним гуком, кінні трамваї дзвонять безперервно і так пискливо і остро, що менї се аж в серце врізує ся. Пси мусять десь тисячами нипати по дорозї, бо сумрачний воздух трясеть ся від дисонансів гавканя; всї вікна отворяють ся і вилазять зі своїх завіс, бо їх вискіт і скреґіт роздаєть ся по цїлім містї. Дїти показали ся і виють по улицях. З усїх домів чути пискіт і рев. А я іду улицями. Навкруг мене відзивають ся тисячі голосів, які мучать нестерпно мою душу, мов би мене хто стягав батогом.

„Оно“ за мною.

Хочу сьміяти ся з циклїстки, що впала в калужу, а менї сьміх стає в горлї. Веселий сваток стараєсь удержати порожну фляшку від горівки на своїй лисій, червоній голові; я хочу сьміяти ся, а мої уста замикають ся блїді і нїмі; напротив натягає пекар свому малому хлопцеви величезну пекарску шапку на его веселе, мале личко. Я бачу се добре, але моє лице глядить неповорушно і не сьміє ся.

„Оно“ за мною.

І незвичайний страх опановує мене. Моя душа нїжна а не трусовата, як в рубача. Йому летить весело сокира з легкої руки і його грубе „Ге!“ не чує жалібного звуку умираючої корінної душі.

Моя душа нїжна, така нїжна, що она корчить ся, коли діткне ся єї болючий звук.

А сьвіт повний болючих звуків.

І они всї справлені до моїх бідних грудий. Вдивляю ся кождому в серце, кождій квітцї і кождому каменеви; кождому окови і кождому поглядови. І дивлю ся крізь мраку і мури, немов крізь тонке, чисте шкло. І прислухуюсь тисячам голосів, яких нїхто не чує, і чую тисячу скарг, якими жадна душа не напоює ся.

Я братом стебла і корча; братом запаху і подиху. Пташки, що лїтають над хмарами, полуміни, що бють з землї, душі, що кружляють навкруг зьвізд, чужі сьпіви з сферичними мельодиями, моє се цїле, нїме царство. Я вашим братом, вашою кровію.

„Оно“ осьпівує менї біль всього і нїму скаргу сьвіта.

Люблю сьміх.

Але сьміх не любить мене. Лише голосний сьвіт сьміє ся голосно і сьміло; за ним сьвіт нїмий, повний тайн є понурий і поважний і не сьміє ся.

Я не сьмію ся, бо моє царство з того нїмого сьвіта.

Пес.

Я частїйше роздумував над сим, яке житє хотїлоб ся менї вести опісля. Бо я вірю твердо в безсмертність моєї душі. Се криє в собі щось так гарно успокоюючого, що чоловік мало що не росходить ся з утїхи, роздумуючи над тим. Але я мимо сего трохи мудрий. Я не вірю в то, щоб душа сидїла в легких, або в голові, чи там в серцю, лише яко чоловік мого столїтя знаю, що кождий атом в менї має свою душу і що сума всїх — цїлком самолюбні люди кажуть „безмежна сума“, пессимісти знов кажуть „нїчо“ — творить те, що називає ся душею. Я представляю собі отсе як піч, до якої докладаєть ся дров. Кождий день своїм передтим докладає в сю піч кілька нових полїн; так ростуть з лїтами єї жар і єї досьвіди. Так стає ся деякий добрим, теплим чоловіком, коли иньший остане ся глиняною порожною посудою. Знаю, що я повний жару. Повний жарів, які удїляють ся, які дїлять ся, але які не зникають. Також енерґія моєї душі утримує ся і є безсмертна. Тепер гину з цїкавости, які посудини вибере она собі колись. Колись... в будучих тисячлїтях...

В моїм домі жиє богато живих істот. Они встають рано і витягають ся вечером. Між тим наповняють они печі своїх душ. Але підпалювати можна ріжнородними річами: ґазом і парою, трісютячою скипкою і круглими, блискучими брікетами, лихими часописями і манускриптом Ґетового „Фавста“. Є і глиняні печі, які не можуть утримати своєї полуміни, але випльовують єї з гуком. І деж тут вина гончаря сего дурного, неповоротного промисловця і попсуймайстра. Колиб я так міг вибирати з поміж моїх домашних товаришів — кого вибрала-би моя душа за свою будучу хату?

Ґрафа з першого поверха не вибрала-би. Він за тонкий межи плечима а за грубий перед і за мозґом. А до сего бідак. Він не вміє свому слузї догодити, бо й сам не має їди до сита. Вчера дав хлопцеви від сторожа одного таляра, щоби сей надав на почтї телеґраму за пятьдесять феників і подарував ему ре-

стичних! Прошу собі уявити, що велика більшість учеників приходить зі села, де не чули другої мови, крім своєї рідної, вправді учили ся два роки по німецки і в найліпшім разї довели до сего, що з'уміють прочитану коротеньку німецку байочку переказати при помочи учителя ломаною німеччиною. А тут ні сїло ні пало стає нагло перед ними учитель ґеоґрафії і стає їм говорити про виднокруг, про полуденники і рівнолежники і т. и. — по німецки. Учитель говорить пояснює, показує, пріє з натуги, щоб все подати, так би сказати, на тарели, ученики сидять з широко отвореними очима і слухають,.. В кінци учитель скінчив і хоче переконати ся, як єго хлопцї зрозуміли, ставить питанє одно, друге, трете — не йде анї руш! І знов той самий успіх. По годинї розходять ся хлопцї з вражінем подібним до сего, яке відносить ся з турецкої проповіди. Але на другий раз буде учитель питати і єму треба буде відповісти по німецки! На сю думку переходить неодному мороз поза шкіру. І він сїдає дома і починає вчити ся, не розуміючи майже що другого слова, бо що-йно почав серіознїйше вчити ся німецкої мови, не піймаючи й самої річи — вчити ся цїлком механїчно. І так переходить реченє за реченем завдану лекцию, поки не вивчить ся всего слово в слово на память. Відтак в школї, коли професор питає після книжкового шабльону, рецитує докладно все з гори на долину — часом лише яке qui pro quo, яке непорозуміне або перекручене уріжнороднює ситуацию. Але горе професорови, коли поставить якесь розумове питанє: часами перекличе 15—20 учеників, не діждавши ся вдоволяючої відповіди. І знов приходить на думку висказ Льока: „Перш за все треба дбати, щоби дїтям науку робити легкою аж до послїдних границь можливости“.

А вислїд? Память грає звичайно ролю жолудка і викидає весь неперетравлений баляст, а задержує лише пожиточні соки. А що при тих умовах майже весь ґеоґрафічний материял мусить остати неперетравленим балястом, той молодечий ум швидко єго позбуває ся і вислїдом цїлорічної працї і тяжкої науки являє ся нуля або стан дуже близький до нулї.

(Далї буде).

Полїтичний перегляд.

З ради державної.

На засїданю з д. 29. листопада промовляв по пос. Грубім пос. Менґер осуджуючи ческу обструкцию, а виправдував колишню німецку. Бесїдник, полемізуючи з виводами передбесїдника, висказав переконанє, що коли відносини між поодинокими нациями будуть дальше так розвивати ся, як в послїдних лїтах, то безперечно наступить абсолютизм, хоч-би навіть і не явний. Бесїдник закінчив тим, що функционованє держави буде можливе доперва тодї, коли установить ся „мову для зносин“, а сею мовою може бути тільки мова німецка. Італїйский посол Гортіс заявив в імени Італїйцїв, що отсим остають при своїм жаданю заснувати італїйский унїверзитет в Триєстї. Пос. Ферянчіц промовляв проти заснованя італїйского унїверзитету в Триєстї. Бесїдник жалував ся на упослїдженє полудневих Славян в надбережних краях і заявив, що Словінцї не відступлять від жаданя, щоби заложено словіньский унїверзитет в Люблянї.

На засїданю з д. 30. листопада внїс пос. Пігуляк і тов. інтерпеляцию в справі упослїдженя руских ґімназиястів, які наміряють посьвятити ся сьвященичому званю при наданю стипендий з православного релїґійного фонду. Крім того жалував ся пос. Пігуляк на те, що рускі слухачі теольоґії мусять дуже довго чекати, заким їх приймуть до інтернату. Відчитано також інтерпеляцию пос. Николая Василька і тов. до мінїстерства желїзниць в справі виключного узглядненя буковиньских підприємцїв при будові желїзничого двірця в Чернівцях. Дальше відчитано три інтерпеляциї посла Дашиньского, між иньшим в справі знущаня над жовнїром Ізаком Гасом з Новоселицї. По тім відповів мінїстер просьвіти др. Гартель на інтерпеляцию посла Лупу в справі положеня православних сотрудників на Буковинї, на інтерпеляцию того самого посла в справі піклованя про православних півцїв церковних і вдів і сиріт по них, і в кінци на інтерпеляцию посла Скедля в справі повітових шкільних інспекторів на Буковинї.

Відтак вела ся дальша полїтична дискусия над промовою д-ра Кербера. Посол Дулїбіч обговорював аферу намісника Дальмациї Гандля і критикував поведенє президента мінїстрів. Пос. Оферман пропонував, щоби утворити правительственну партию, яка би вирівнала національні противеньства і причинила ся до успішної працї парляменту в хосен усего австрийского населеня. Відтак промовляли ще посли Клюмбар і Ґрос, котрий заявив, що пос. Оферман міг тільки висказати свою субєктивну думку і що не промовляв з порученя сторонництва німецко-поступового.

Протест против lex Berzeviczy.

Не-мадярскі академіки з Угорщини, які студиюють в Празї, скликали д. 27. с. м. збори, щоби запротестувати против lex Berzeviczy.

В зборах взяло участь поверх 1000 осіб, між ними в більшій части самі славяньскі академіки і деякі ческі посли. Промови виголошено в ческій, сербскій, рускій, кроатскій, румуньскій і в словацкій! Усї бесїдники заявили ся в дуже острий спосіб против погубної системи мадярщеня, якої допускає ся угорске правительство, та в першій мірі против нового шкільного законопроєкта, який хоче відібрати немадярским нациям їхну матірну мову. Збори приняли резолюцию, взиваючу до завзятого опору проти шовіністичної мадяризациї і висказуючу надію, що культурні народи Европи в боротьбі з варварством станут по сторонї немадярских народностий в Угорщинї.

Торговельна угода з Німеччиною.

Під проводом ґр. Ґолуховского відбула ся д. 29. листопада с. р. в мінїстерстві справ заграничних конференция мінїстрів в справі торговельної угоди з Німеччиною. В нарадї взяли участь: Пруский відпоручник ґр. Посадовский, др. Кербер, Тіса і австрийскі та угорскі мінїстри скарбу, торговлї і рільництва. Конференция однак ще не довела до позитивного успіху. Мінїстер ґр. Посадовский від'їхав вчера до Берлїна.

Збори Станівскої філії тов. „Руска Школа“.

Дня 20. падолиста с. р. відбули ся у Вашківцях загальні збори Станівскої філії тов. „Руска Школа“. Повіт числить поверх 70 учителїв і учительок, з котрих не явила ся і половина, а найцїкавійше те, що коли підчас нарад піднесено, що в Вашківскім повітї на 18 громад є 8 таких, в котрих нема нїякого народного товариства, то показало ся, що із тих сїл не було на зборах і одної душі. Чи ж можна дивувати ся, що інтелїґенция тих сїл не дбає про долю народу, коли не має інтересу навіть для своїх станових справ, які обговорювано власне на сих зборах філії. Не дивно проте, що власне ті самі люди ішли недавно тому під чужою комендою проти волї і інтересу Русинів...

На зборах філії явили ся інспектори Попович, Никорович і Спинул, проф. др. Маковей тай учителї з иньших повітів, відтак місцевий нотар Стрийский і почтмайстер Никорович та кілька членів акад. тов. „Січ“ і „Союз“ із Чернівцїв.

Перший реферував надучитель Денис Руснак про „Самопоміч“ учителїв-Русинів, себто про товариство банкове і асикурацийне на великі розміри, яке власне ізза того ледви чи увінчає ся належним успіхом; тому не від річи буде запитати, чи не лїпше було-б прилучити ся рускому учительству до істнуючих вже руских закладів того роду?

Далї говорив уч. Гарасимович про причини, ізза яких дїти не ходять правильно до школи і як би сему лихови зарадити.

Референт бачить причини лиха в тім, що родичі не видять намацальної користи зі школи, відтак в убожестві народу і в байдужности деяких предсїдателїв пов. рад шкільних зглядом примусу шкільного. Тому радить домагати ся для абсольвентів народної школи обниженя служби військової, усуненя анальфабетів від урядів автономічних і від виборів а навіть заборони побирати ся. А покищо жадає точного і скорого переведеня примусу шкільного і материяльної помочи для бідних дїтий. Уч. Севескул домагає ся ще й одноразової науки на день. Інсп. Попович радить закладати товариства „Шкільної Помочи“, для яких головний видїл „Рускої Школи“ надрукував і розсилає даром статути, однак на жаль доси ледво кілька шкіл заложило такі товариства. Другим найкрасшим средством то добра наука в школї, котра сама собою притягає дїтий до школи.

Відтак надуч. Купчанко читав гарний, бо хорошими цитатами прибраний виклад про задачу повторительної науки і єї успішне веденє. До сеї справи забрав слово інсп. Попович і в довшій промові зазначив цїль повторительної науки, котра має утвердити основу до дальшої просьвіти народу, яку повинна положити народна школа. Маси народу не можуть користати з середних і висших шкіл, а покінчивши народну школу стають звичайно назад анальфабетами, ізза чого загал спихає хоч неслушно всю вину на народну школу, забуваючи, що головно брак дальшої осьвіти, ба навіть цїлковите занедбанє хочби одного читаня, всему лихови головна вина. Одні читальнї, не могли сему зарадити, бо до читалень належать звичайно старші люди „ґазди“, що не радо засїдають разом з „молодяками“ а не то з дїтваками, хлопцями чи дївчатами; „ґаздинї“ і в читальнях дуже рідкі гостї-виїмки. А молодїж, що покінчила народну школу, кидає книжку на віки, гуляє без памяти і без розумного проводу. Тут являють ся „Січи“ спасенною гадкою, бо своїм зовнїшним блеском притягають до себе як раз отсю молодїж. Треба-ж, щоби, школа і учительство використали отсе як вже не в інтересї народу, то в своїм власнім; бо коли молодїж в „Січах“ перейде так сказати „середну школу“ свого вихованя і образованя, то батьки й матери, що вийдуть із них

шту, за яку він і його сїдоволосий Іван з'їли би три рази обід. Він має шляхотну душу в лихім одїню, бажаня бідного і голодного під чорним сурдутом, дурну гордість понад і під білим шаликом а в цїлій довготї свого „я“ найглубшу ненависть против модерного часу.

Мою душу морозить при гадцї вести будуче житє в такім окутаню.

Чи молоду доньку совітника з гори?...

Нї, жінкою не хотївби я бути. Се лихе призначенє приготовляти змисли для непорочного неба, наколи природа сотворила єї для сьвітскої утїхи. Плекати милу повноту, щоби нею колись обняти кінчастий тип мужескости; не бути цїлим для себе лише частиною для других, в блїдім болю обдаровувати дїтьми, з яких дуже рідко буває мала потїха.

Чи прачку, що жиє в долинї з девятьма дївчатами в сфері, повній водної пари, попуканими руками, яка містить і чистить своїми пальцями все людске цїлому людству.

Нї нїколи!

Чи пад'учителя на другім поверсї? Який зліплює собі рід висшого бутя зношеними відпадками своїх офіцирских часів і який сї дни сьвяткує празниками, коли убере свій унїформ резервового офіцира... Який уважає ганьбою виховувати малі дитячі души, наколи він лїпше вмів колись дресувати хлопцїв польских і кашубских мужиків.

Чи шевця на третім поверсї? Який викашлює ту кришку своєї души, пришиваючи за 50 феників латки на нїкчемні фраґмента черевиків? Який з ляку, щоби не перешкаджати своїм штуком „паньству“ на низшім поверсї завиває желїзо в старе шмате і ходить лише в панчохах?

Нема в цїлім домі нї одної живучої істоти, в котру влїзла-би моя королївска душа... за кілька тисяч лїт.

І тут паде мій зір на чорного пса, припнятого на ланци в подвірю.

Він має темно-зелену широку і високу буду. Може в своїм царстві обернути ся, як сам захоче, без боязни, що єго задний фронт обидить естетичні інстинкти сусїдних царств. І спати може він як довго і як часто захоче. І на сонци лежати і в тїни. Він бачить зьвізди, що приходять і відходять, жебраків, що перекрадають ся, служницї над шафликами, коли они показують свої білі рамена і повні панчохи. Він бачить все, замічає все, знає все і мовчить. Він є фільозофом з чутем, ланцуховим псом з серцем. Йому наймилїйше, коли може з свого царства виставити свою передну лабу, мов, щоби подати руки тому другому, чужому сьвітови. Відтак кладе він свою голову на праву передну лабу і дивить ся з долини в гору поглядом, повним гумору, мов-би хотїв сказати: „Свищу на вас!“ Або проходжує ся по подвірю з байдужностию незахитаної, в собі спочиваючої особистости, яка покінчила з великими проблемами бутя. Лише часами в ночи, коли з тиші відбивають ся чужі кроки, тодї підносить ся в нїмім сьвітї, високо. В боєвій позициї. І трясе своїми плечима і закусує зуби. І гаркотить на тих, що вломлюють ся в єго сферу, мов справдїшний король, що любить свій край і боронить своїх границь. І у своїй величинї простягає ся його Сьвітлість назад. Навкруг него тиша його царства.

Моя душа росте з захвату. Нараз здрігає ся. Чорний ланцух на єго шиї. Він стоїть на перепонї. Мусить болюче вражати! Ет, говорю собі, нема землї без желїза, нема істоти без ланцуха. Можна єго позолотити, і так обвити ним шию або ноги, щоби сьвітив як блищуча окраса. І тодї окличе ся ланцух за нову моду... До брязкоту можна привикнути. Його окличе ся за нову музику будуччини.

Вдячно віддихаю і гладжу круглу, горду голову могучого пса.

Він буде моєю новою стациєю між людьми...

пізнають, яка користна річ школа, та шанувати ме єї і учительство й тоді коли буде вже й на своїм „університеті“ себто в читальни сьвідомим і сьвітлим горожанином. Але закладаючи і провадячи „Січи“, треба попри тілесне і душевне виховане, які сї товариства уможливляють як заклади ґімнастичні і пожарні навіть з видимими і для простої людини користями, треба казав бесїдник, дбати в них про здорову осьвіту за помочию добрих бібліотек, викладів і курсів, поступаючи у всїм строго після законів і вистерігаючи ся всего не тільки нерозважного діла але й слова, що-би на втїху ворогів могло „Січи“ скомпромітувати а в наслїдок того відстрашити відтак нарід від сеї з кождого боку користної інституциї, якої на шкоду не тільки народу, але й народної школи і єї учительства нам доси не доставало. (Грімкі оплески.)

Голова філії надуч. Данчул замкнув по сїм збори, дякуючи особливо гостям за їх участь.

Росия й Японія.

(*Тел.*)

Токіо. Японцї здобули т. зв. „горб 203 метрів“ і обсадивши его держать у своїх руках. — Отсей горб занято нічним атаком. Воєнні знатоки привязують до сего здобутка велике значінє і кажуть, що се 90%, шансів здобутя Порту Артура.

Льондон. Daily Telegraph доносить із Чіфу, що Японцї розпочали дня 29. листопода в ночи наново завзятий огонь на Порт Артура. При атаку на форт Ерлюнчан і „горб 203 метрів“ приходило часто до борби на баґнети. Втрати дуже важкі. В головній кватирі обложної армії заявляють, що від початку облоги до тепер погибло 25.000 Японцїв.

Драґоміров про Японцїв.

Ґен. Драґоміров застановляє ся в „Разведчику“ над квестиєю, які прикмети роблять Японцїв на стільки могучим і відважним противником і пише м. и. „Японцї зовсїм не страшні для нас своєю шаленою відвагою, бо тим годї нас задивувати, але они страшні своєю проклятою докладностию і стислостию, котра впадає в очи з кождого рисунка Японцїв, з кождої хочби найдешевійшої калитки. Так се не тільки ремісничa точність, але також точність всїх психольоґічних прояв. Японцї не знають перспективи, але з якою скінченою докладностию Японець вирисує і вигаптує кожду найдрібнїйшу плямку, на котру Европеєць не звернув би уваги. Я переконаний, що Японцї з тою самою докладностию заховують в памяти те, що читають. Японцї, не зіпсовані тисячними томами законів і приписів, читають усе з розвагою, відріжняють важну річ від меньше важнїйшої, заховують першу докладно в памяти і консеквентно приноровлюють єї в практицї, а решту відкидають. Якіж они понятливі ученики Нїмцїв! І маневрують і окрилюють знаменито, а прецїнь не увірили, що огнем можна відперти кождий атак. Небезпечний се ворог як раз тому, що має лад в голові.“

НОВИНКИ.

Чернівцї, 1. грудня 1904.

Від адміністрациї.

При надходячій змінї місяця просимо відновити передплату і вирівнати залеглости та приєднуваши нам нових предплатників, щоб можна завести улїпшеня в часописї, про що тепер, коли богато т. зв. „передплатників“ залягає із пренумератою не то місяцями але й роками (!) не мож навіть думати.

Личні вісти. Намісник Триесту кн. Гогенльоге, пробуваючи у Відни, гостював поверх години у пос. Н. Василька в готелю „Kaiserin Elisabeth“. Тоїж днини приймала княжа пара Гогенльогих у себе на чаю барона Юрія Василька з женою.

Побільшене числа полїтичних урядників на Буковинї було давним постулятом нашого краю, який находив вислів у промовах наших законодатних заступників. Отсе бажане Буковини буде заспокоєне по части вже в слїдуючім роцї. Се видно хочби з прелїмінара буджетового на р. 1905. Кошта полїтичної адміністрациї виносили в роцї 1904: 853.204 кор., в р. 1905 виносити муть: 897.100 кор. При зростї коштів полїтичної адміністрациї входять в ту рахубу побори урядників і канцелїстів. Між иньшим має бути основане староство мабуть в Дорнаватрі, через що значно зрослиб кошта полїтичної адміністрациї. В тім разї будуть системізовані отсї посади: одного старости, одного повітового комісаря, повітового секретаря, одного санїтарного концепіста і вкінци одного повітового ветиринаря. Кромі того будуть ще системізовані в полїтичній службі Буковини отсї нові посади: двох повітових комісарів і двох концептових практикантів. В рахунковім відділї не наступить особливша зміна. Розуміє ся, що крім сего буде на черзї також реорґанїзация старостів через те, що деякі старші урядники між ними й кількох старостів піде в пенсию, а їх місце заступлять нові сили. Коби вони лиш лїпше дбали о населенє!

З виділу краєвого. Виділ краєвий на своїм засїданю з дня 26. листопада згодив ся на те, щоби деякі громади стягнули побільшені додатки іменно Давидени 60%, Білка 75%, Підзахарич 75%, Солонець 75%, Витилівка 75%, Команешти 77%. Лукачешти 75%, Карапчів н. Ч. 70%. Слободзія Банилів 87%, Волчинець 75%, Авґустендорф 75%, Серґії 61%, Партешти горішні 75%, та щоби громада Чагор і мійска громада Серет продали ґрунта громадскі. — Мійскій громадї Сторожинцеви признано затягнене позички в найбільшій сумі 200.000 кор. для мійскої щадничої каси. Кошикареви Тодорови Одиньскому з Вижницї признано запомогу в 300 кор. на закупно приладів. — До шкільної комісиї доповняючої школи промислової в Кіцмани вибрано заступником виділу краєвого тамошного лїкаря окружного д-ра Льва Воєвідку. — На запросини краєвого правительства заявив ся виділ краєвий за розширенем заведеня для божевільних на Буковинї.

Іменованя. Президия фінансової дирекциї іменувала податкового адюнкта Тудана податковим офіциялом а рахункового підофіцера І. кл. Самборского сталим податковим адюнктом.

З ради громадскої. Дня 29. листопада відбуло ся засїдане ради громадскої. Радний др. Білїґ поставив внесене, щоби маґістрат розписав оферти в справі нового театру. По довшій дискусиї ухвалено одноголосно сесе внесене. Др. Штравхер домагав ся реформи і розширеня громадских прав виборчих і поставив внесене, щоби не обмежувано директора маґістрату в его компетенциї дїланя і щоби радї громадскій в тій справі предложено до шести тижнїв інструкциї, над якими вона буде нараджуватись (Ухвалено). Відтак приступлено до верифікациї доповняючих виборів до ради громадскої з передмість: Горечи, Клокучки і Калїчанки. Вибір др. Лупу і Войтка по довшій дискусиї уневажнено, задля незахованя формальностий при виборі іменно через переступлене §. 27. реґ. виб. — Відтак відбуло ся тайне засїдане.

З тов. укр. студ. „Січ“. В недїлю дня 4. грудня с. р. читати буде в тов. укр. студ. „Січ“ п. Бреннер про „Відроджене жидівского народу“. Початок відчиту о 6-ій год. вечером. Вступ вільний; гості пожадані. — За заряд научного кружка: *В. Домбровський*, голова.

Два гриби в борщ за много! Надзвичайно інтересний вирок видав перед кількома днями окружний суд в Сучаві, як відклична інстанция в справах цивільних. „Фаховий“ виборчий аґітатор з Радовець заскаржив одного із соймових кандидатів в Радівцях, що сей не заплатив єму 250 кор. за его виборчі „труди“, себ-то аґітацию при виборах в користь сего кандидата. Першу половину в сумі 250 кор. дістав аґітатор ще перед виборами. З власного зізнаня обжалуючого виходить, що він рівночасно дістав і від противного кандидата 200 кор. і служив рівночасно двом богам. Згідно з ухвалою повітового суду в Радівцях узнав апеляцийний сенат поступок обжалуючого неетичним і відкинув его жалобу.

Дефравдация в урядї податковім. Перед кількома днями подали дневники вістку про мниме арештоване адюнкта податкового Тадея Вондрачека з Солки під закидом спроневіреня гроший податкових. Сеся вістка оказала ся невірною. Тільки в тім правди, що в касї бракувало 64 кор. 22 сот., які Вондрачек звернув. Сесю справу розслїдить дисциплїнарне слїдство, а поки що годї подати єї близші подробицї.

Рекрут, який не хоче присягати. Недавно не хотїв рекрут Немраво з Оломунця присягати на вірність цїсареви, покликуючись на християньску науку, яка заказує вбивати людий. Немраву засуджено на вязницю в кріпости і відвезено до Кракова, де має відсидїти свою кару.

Вибори до ради громадскої в Серетї. Сими днями відбули ся вибори до ради громадскої в Серетї. Вибрані сов. суду краєв. пос. Малик (753 гол.), др. Вайденфельд (515 гол.), Б. Ленцер (470 гол.), А. Шрайбер (470 гол.), Бераль (464 гол.), Франц Байль (446 гол.), С. Сілїон (406 гол.), Орест Длужаньский (402 гол.) Юлїян Клодницкий (402 гол.) і Петро Коп (401 гол.). Заступниками радних вибрано Йосифа Каца (465 гол.), Ізидора Ґельбєра (433 гол.), І. Томашека (340 гол.), Франца Шраєра (338 гол.) і І. Кляція (333 гол.).

Осїнний загальний збір каси пожичкої і щадничої для громади Жадови стоваришеня зарестрованого з необмеженою порукою, відбуде ся в недїлю дня 11. грудня 1904 о 2 ій годинї по полудни в „Народнім домі“ в Жадові з отсим дневним порядком: 1. Прочитане протоколу з попередних загальних зборів, 2. справоздане про дїяльність старшини каси, 3. відступлене дивіденд на покрите довгу „Народного дому“, 4. Вільні внесеня і запитаня. — *Михайло Яровий* начальник, *Михайло Ткачук* заступник.

„Січ“ нам мати!
Народна пісня.

Довбуш ударив в крису вічевого дзвона і грімкий его голос кличе до синів і доньок Руси-України: Братя і сестри! Сотками і тисячами приходїть на **перші загальні збори „Січи“ в Станівцях дол.** котрі відбудуть ся в недїлю, 4. грудня н. ст. 1904 р. о годинї 10-ій перед полуднем в кутї села „Вивіз“ в стодолї чесного товариша Тодора Харини. Порядок дневний: 1. Отворене зборів. 2. Вибір січового батька і матки. 3. Поясненє статутів товариства. 4. Вибір старшини. 5. Вручене відзнак „Січовикам“. 6. Відкрите прапора. 7. Назначене членьскої вкладки. 8. Вільні внесеня. 9. Привітні промови. 10. Закінчене (сьпіви і декламациї.) Дорогі братя і сестри! Просимо щиро, як найчисленнїйше, загостїть і Ви до нас славні „Січи“. Гаразд! — *Тимчасова старшина „Січи“ в Станівцях дол. „Вивіз“.*

З судової салї. Дня 29. листопада с. р. відбула ся в Чернівцях перед судиями присяжними судова розправа против Параски Паламарчук із Слободзії-Комарівцїв за дїтиубійство. — З акту обжалуваня виходило, що названа сего року породила незаконну дитину жіночого полу, котру — як каже обжаловане — невінчана мати задушила і потім кинула в виходок. Матїрию стала обжалувана, будучи на службі у комарівского дїдича Крайґера разом із парубком Василем Поповичем, який і не думав із зведеницею оженити ся. Обжаловане, внесене прокураториєю, опирало ся на признаню обжалованої, зложенім перед слїдчим судиєю в Серетї і на кількох сьвідках. На розправі обжалована, котру боронив адвокат др. Галїп, заперечила своє первісне признане і боронила ся в той спосіб, що дитина умерла своєю смертию, і що обжалована вже мертву дитину кинула в яму. — Після довшої промови оборонця судиї присяжні 7 голосами заперечили поставлене їм питане відносно наміреного убійства, в наслїдок чого трибунал увільнив обжаловану від вини і кари.

Переписні листки мають свою історию. Заслугу установленя переписних листків треба приписати Австриї, а зглядно дневникареви д-рови Емануїлови Германови, котрий многими статями в „N. Fr. Presse“ спонукав австрийске правительство до того, щоб оно пустило в обіг переписні листки. Що плян сей не зле був обдуманий, стверджає факт, почавши від жовтня 1869 р. до Нового Року 1870 р. вислали уряди почтові в Австриї не меньше як три мілїони переписних листків. Доперва за приміром Австриї пішла в р. 1870 Нїмеччина а відтак по черзї: Анґлїя, Швайцария, Бельґія, Голяндия, Данїя, Швеция, Норвеґія і Канада, а в р. 1872 показали ся переписні листки також в Росиї і Франциї, в р. 1873 в Сполучених Державах, в Сербії, Румунії і Іспанії, в р. 1874 в Італії і Японії, в р. 1875 в Ґватемалї а вкінци в р. 1876 в Грециї. На думку переписних листків з видами впав перший якийсь Нїмець із Пасави. Промисловцї утворили з того нову, доволї могутну галузь промислову. Досить навести, що продукция переписних листків з видами досягає тільки в одній Нїмеччинї числа 1000 мілїонів штук! Се очевидно вимагає цїлої армії робітників і артистів а між ілюстраторами переписних листків находять ся знатні рисовники і малярі.

Дрібні вісти. Ц. к. президент краю надав гр. прав. опорожнену парохію в Тереблештах о. Стеф. Селескому з Багринештів. — Віденьска полїция розіслала стежні листи за Емілем Краусом, який спроневірив 380.000 кор.

Справлене ошибки. В привітї п. Кулїчковского поміщенім в 131. числї „Буковини“ має бути в 11-ій стрічцї місто „Бо“ „Бог“.

НАУКА, ШТУКА І ЛІТЕРАТУРА.

Die österreichischen Universitätsgesetze. Sammlung der für die österreichischen Universitäten gültigen Gesetze, Verordnungen, Erlässe, Studien- und Prüfungsordnungnn u. s. w. im Auftrage des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht mit Benützung der amtlichen Akten herausgegeben von *Dr. Leo Ritter Beck von Mannagata* und *Dr. Karl von Kelle.* — Отсе нове видавництво рухливої віденьскої книгарнї Manz-a (Wien I., Kohlmarkt Nr. 20) вийде в 12 випусках по 1 кор. 50 сот. і буде дїлити ся на дві части: В І. будуть уміщені приписи **про орґанїзацию і адміністрацию** унїверзитетів, а II. буде обнимати всї приписи що до унїверзитетских **студий.** — Нїчого й казати, що се гарно впорядковане видане — являє ся дуже на часї, бо збірник дотичних законів Шванкардта із 1885 р. ізза нових многих постанов є вже не до ужитку.

На виставу штуки уладжену черновецким товариством прихильників штуки все ще прибувають нові образи. В послїдних днях наспів прим. великий образ польского маляра Жмурка п. з. Вефлеємска зоря.

Збірник народних пісень. Мінїстерство просьвіти задумує видати збірник народних пісень усїх австрийских народів. Приготовляючим кроком до публїкациї сего збірника була конференция, яка відбула ся дня 26. с. м. під проводом мінїстра д-ра Гартля у Відни. З Русинів взяв участь в конференциї проф. Вол. Шухевич. Мінїстер просьвіти подякував присутним за участь і заявив, що ходить головно о уложене програми акциї, о роздїл працї і установлене комітетів, зложених з авторів і учених в поодиноких краях. При тій нагодї висловив мінїстер др. Гартель надію, що любов і запал до спільної працї усунуть всї народні сварнї і просив зібраних вибрати комісию для веденя цїлої справи. Вкінци вибрано тїснїйший комітет, який має подати потрібні інструкциї для збирачів пісень а зглядно уложити обіжник з питанями.

В суботу д. 3. грудня відбуде ся в сали музичного товариства „Вечір пісень“ концертової сьпівачки п. Ірини Ружицкої з акомпанїяментом п. М. Прашіль. Програма концерту дуже добірна. Цїни місць: льожа 16 кор., серкль 4 кор., крісло 2 кор., вступ 1 кор., білет студентский 60 сот. Білети продає торговля музикалїй Е. Розенцвайґа.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улиця Головна-Енценберґа ч. 3.

Отсим подає до відомости що вже надійшли артикули осенні.

Обув. Склад ц. к. ґоудиярскої фабрики обуви Ф. А. Попера як також Чапека. Найбільший вибір ріжнородної обуви для панів, пань, і дітий. Черевики з Chevreaux, Corcalf, з телячої сатинованої шкіри і т. и. Черевики до ношеня дома і до турнованя. Все з найліпшої сорти.

Товари футряні. Найбільший вибір дамских боа, як також всїлякого рода зарукавків. Послїдна новість. Шапки для хлопцїв, перскі кучми і иньші суконні шапки.

Товари зимові і вовняні. Правдиве Єґеровске і Д-ра Лямана біле, рукавички, огрівачі пульсів і колїн, огрівачі стїн, паньчохи правдиві вовняні, хусточки, онучі, чепцї і. т. и. для пань, панів, дївчат і дїтий.

Конфекция блюзок Ґольфа і камізельок для пань, панів, дїтий, дївчат, до того жакети і чепцї.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірних фабрик капелюхів І. Г. Іта у Відни, і Осипа Піхлера і Синів в Ґрацу Борсолїна в Александриї. Найбільший вибір капелюхів Габіґа, найліпших і найдешевших фабрикатів з фільцу, льодену, плїшу і т. п. в ріжних фасонах. Цилїндри і кляки після найновійшої моди

Шапки найновійшого фасону для пань, панів, дївчат, хлопцїв і дїтий.

Краватки і біле після найновійшої анґлїйскої моди. Сорочки мужескі, білі і в ріжних красках найлїпшого рода, модні ковнярики, маншети і хусточки до носа.

Артикули до польованя. Револьвери, рушницї найріжнороднїйшої конструкциї і амуниция. Кальоші і черевики до снїгу найлїпших виробів.

Артикули до подорожи, ташки з замочками або без них, валїзи, пуделка на капелюхи, пледи, мішочки на біле, парасолї, кошики на начинє, нецесарія, коци і т. и. шкіряні товари.

Склад дамских і мужеских американьских черевиків незрівнаної якости виробу Гатгавая Зоуле і Гарінґтона в Бостонї.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЇСТЕР“

Стоваришенє зареєстроване в обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тілько **обезпечені тревало** в „ДНЇСТРІ“ від огню. Членьский удїл 50 корон можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть затягати **позички на 6 %** за предложенем відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає **ся на 10 лїт.**

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иньшім купнї землї нехай купуючі **звертають ся за позичками до „ДНЇСТРА“.**

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени **дивіденту** від удїлів а часть зиску призначує ся **на добродїйнї цїли;** до тепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. и. **18.385.— корон.**

(—)

Стан 31. мая 1904:

Вкладки	1,698.786 К.	Позички	1,403.472 К.
Удїли	115.947 К.	Цїннї папери, льок. в банках і на рах. біжучий	506.994 К.
Фонди резервові	23.522 К.		

Одинокою дорогою до

КАНАДИ і АМЕРИКИ

є бюро **М. Г. Фрейдберґа** в Антверпії.

Лиш ся переправа надає ся до заморских країв! Ся переправа є найдешевша! Дорога із Черновець до Канади тревае 10—12 день!

Лиш 66 левів коштує перевіз до Канади, а до Нового Йорку лиш 81 левів і пять шусток! Кромі нечуваної дешевнї дістають люди науку як їм за морем обходити ся хотївши до лїпшого маєтку прийти, а се є найголовнїйша точка кождого подорожного! В жаднїй переправі не дістають люди сеї науки! Жадайте завчасу проспектів і поучень, і сокотїть ся аби не попасти в злі руки і на злу дорогу, котрою люди їдуть гей худоба! Лиш в сего аґента найдете справедливість і человічество ба й таку раду, котра за морем принесе Вам більшу користь!

Адресуйте до него так: 54 (5—10 п.)

М. Г. Фрайдберґ, Антверпія, Van Leriusstraat. **Belgia.**

Оповістка.

Отсим маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми **в Ринку під ч. 5 в готелю під „Чорним Орлом“**

МАҐАЗИН ОДЯГІВ

для панів дам і дїтий.

Маючи поверх 20-лїтну практику в тім заводї — свого часу оба затруднені у загально знаної фірми **Якова Ґольда,** — маємо надїю що Вп. П. Т. Публика як передше фірму Якова Ґольда, так і нашу ново отворену буде посїщати, а дякуючи вже з гори за довіре, запевняємо, що в кождім зглядї вдоволимо Вп. П. Т. Пиблику і пишемо ся

з гл. поважанем

Тайтлер і Штернберґ

маґазин одягів.

СТАЛІ ЦІНИ НАЙДЕШЕВШІ!!

30 (25—25)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Виданя тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
* * * „Явдоха“ словіньска казка	—·24
Ів. Синюк. „Образки з природи“	—·20
О. П. „Хлопцї садівники“	—·40
Омелян Попович „Розмови“	—·40
Корниль Н. Устиянович „Три цїкаві загадки“	—·40
В. Уміньский-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде єї конець.“	—.30
Проф. О. Єремівчук „Іван Сучавский“	—·40
Ів. Бажаньский. „Пропасть“	—·20
Гаршин. „Малярі“	—·20
* * * „Зерна“	—·20
* * * „Котюзї по заслузї“	—·20
* * * Толстой „Два старцї“	—.14
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі рочники.)	2·—

Виданя тов. Руска „Школа“.

Барановский Мечислав. „Педаґоґіка“	1.20
Ом. Попович. „Методика“ І. часть	—.60
„ „ „Гаврицук Методика“ II часть	2.—
„ „ „Як бідні збогатїли“	1.—
„ „ „17 казок для дїточок“	—.20
„ „ „Збірка законів“	.1—
Ів. Синюк. „Образки з житя“	—.20
Ом. Попович „Пів сотнї повісток“	—.60
„ „ „ „ „	—.50
„ „ „ „ „	—.40
Шпойнаровский Серґій. „Руска Читанка“ для II. кляси ґімн.	2.80
Др. Стеф. Смаль-Стоцкий. „Громада“	—·40
„ „Порадник“ як закладати каси	—·20
„ „Буковиньска Русь“	2·40
Ю. О. Федькович. „Піснї жовнярскі“	—·20
Франко Іван. „Русько-українська лїтература“	—.20
Теодот Галіп. „Домашний писар“	1.—
Пігуляк Єротей. „Верховиньскі згадки“	2.—
О. Шпитко. „Листи з пекла“	—.30
Яр. Юлев. Семинарскі спомини	—·50

	К. с.
Євг. Жуковский: „Учебник рільництва“	4·—
Іван Франко: „Що таке поступ?“	1·20
Франчук: „Оферма“	—·20
Підеша: „Восток і запад“	2·—
С. Тихий: „Як робити тестамент?“	—·30
Марченко: „Власна хата“	—·20
Яричевський: „Серце мовить“	—·60
Сильв. Яричевський: „На филях житя“	—·40
Серґій Шпойнаровский „Ausgewählte Schzewczenkos-Gedichte	—.50
Ярослав Весоловський: „Стефан Баторий а Русини	—.10

При замовленях книжок упрашає ся присилати на порто.

Перша буковиньска

спеціяльна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсольвента майстерского курсу ц. к. технольоґічного ремесельного музея у Відни, і заприсяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновійшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовленя виготовляєть ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінциї пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня товариства „Рускої Ради“

має на складї

„контракт купна і продажи“

в рускім язицї.

Оден аркуш коштує 3 сотики.

Кождий курець, повинен жадати руских паперців циґаретових **„Козак“, „Кобзар“, „Гуцул“.** 53 (9—26) Трубки циґаретові: **„Козак“, „Федькович“.** всюди до набутя!

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає Іван Захарко.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.